שירי מצוה מעכבין את הפורענות שהרי

תנופה שירי מצוה היא ועוצרת רוחות ומללים

רעים ואמר רבא וכן בלולב רב אחא בר

יעקב מממי ליה ומייתי ליה אמר ¢דין גירא

בעיניה דסטנא ולאו מלתא היא משום דאתי

לאיגרויי ביה: **כותני'** מי שבא בדרך ולא היה בידו לולב ליטול לכשיכנם לביתו

יטול על שלחנו לא נטל שחרית יטול בין

הערבים ישכל היום כשר ללולב: **גמ**'

אמרת נומלו על שלחנו למימרא דמפסיק

ורמינהי שאם התחילו אין מפסיקין אמר רב

ספרא ל"ה הא דאיכא שהות ביום הא דליכא

שהות ביום ∘אמר רבא מאי קושיא דילמא הא

דאורייתא הא דרבנן אלא אמר רבא אי קשיא

הא השיא לכשיכנם לביתו נוטלו על שלחנו

אלמא דמפסיק והדר תני לא נטל שחרית

יטול בין הערבים אלמא לא מפסיק אמר רב

ספרא ל"ק הא דאיכא שהות ביום הא דליכא

שהות ביום א"ר זירא מאי קושיא דלמא

מצוה לאפסוקי ואי לא פסיק יטול בין

, הערבים שכל היום כשר ללולב אלא אמר ר

זירא לעולם כדאמריגן מעיקרא ודקשיא לך

הא דאורייתא הא דרבנן הכא ביום מוב שני

דרבנן עסקינן דיקא נמי מדקתני מי שבא

בדרך ואין בידו לולב דאי ם"ד ביו"ם ראשון

מי שרי: מתני' ימי שהיה עבד או אשה או

קמן מקרין אותו עונה אחריהן מה שהן אומרין

ותבא לו מאירה אם היה גדול מקרא אותו

עונה אחריו הללויה ימקום שנהגו לכפול

יכפול לפשום יפשום לברך יברך יהכל

כמנהג המדינה: גמ' ת"רס יבאמת אמרו בן

מברך לאביו ועבד מברך לרבו ואשה מברכת

לבעלה אבל אמרו חכמים תבא מאירה

לאדם שאשתו ובניו מברכין לו אמר רבא

הלכתא

שד א מייי פ"ז מהלי לולב
הלכה י סמג עשין מד
מוש"ע או"ח סיי מרנב
סעיף ב:
עד ג מיי פ"ג מהלי
מוכה הלכה יד
מוט"ע א"ח סי חכב סעיף

ג: בר מיי' פ"ה מהלי ברכות הלכה טו סמג עשין כו:

רבינו חננאל

מתני' מי שבא בדרך ואין בידו לולב, כשיכנס לביתו נוטלו על שלחנו כו׳. אלמא מפסיק סעודתו ונוטל. איני והתנן בשבת בפרק ראשון לא יכנס בפוק האסון הב לאכול סמוך למנחה עד שיתפלל, וקתני אם התחילו אין מפסיקין. וומרכו אין מפסיקן. ושנינן אי איכא שהות ביום כדי לאכול ולגמור סעודתו ואחר כך מתפלל, שהות ביום מפסיק. ומתני . בדליכא שהות ביום. ואתא רבא ושני שנויא אחרינא, ואמר לא שני לן בין מצוה דאורייתא למצוה דרבנן, הלא בהדיא שנינו מפסיקין לקרית . מפסיקיז לתפלה. הארן כופסיקין יהופיה. הלכך לולב דמדאורייתא מפסיק, תפלה דרבנן לא מפסיק. אלא מתני' היא אלמא מפסיק, והדר תני אלמא מפסק, והוד הבי לא נטל שחרית יטול בין הערבים, אלמא לא בין הפובים, אימא יגא מפסיק בשחרית. ומשני רב אשי לאשווי לולב לתפלה, ואמר לכתחילה איבעי ליה לאפסוקי, ואי לא מפסיק יטול כל היום. אי הכי קשיא הכא קתני יטול על שלחנו קונני יטול על שלחנו אלמא מפסיק, והתם קתני אם התחילו אין מפסיקין לכתחלה, [א]לא לעולם כדאמרינן, הא דאיכא שהות ביום אין מפסיקין ואי ליכא שהות ביום מפסיקין. ומתני׳ נמי הכי . . קתני אין שהות ביום יטול . על שלחנו. אלמא מפסיק. ואם יש שהות ביום אינו ואם יש שהות ביום אינו מפסיק, שאם לא נטל שחרית יטול בין הערבים שכל היום כשר ללולב. (משני) [דלשוויי] הא דלולב דאורייתא ותפלה מדרבנן, לא מצית אמרת, מדקתני מי שבא בדרך אלמא מתני׳ בשאר הימים ביום טוב ראשון שהוא מן התורה. כדכתיב ולקחתם . לכם ביום הראשון וגו', מי שרי לסגויי באורחא, אלא ש"מ (דמדרבנן בשאר הימים נינהו) [בשאר הימים דמדרבנן נינהו]. מרנג' מי שהיה עבד או ועונה אחריהן מה שהן

אומרים כו'. אמר רבא

באר קושיא דלמא הא דאורייתא והא דרבגן. תימה והרי קידוש היום דלורייתא כדלמתר' פ' מי שמתו (ברכות דף כ: ושם) נשים חייבות בקידוש היום דבר תורה והא דמשמע בריש נזיר (דף ג:) שהוא מדרבגן איין הוא מדרבגן דריש לאסור על היין מלוה כיין הרשות

וקאמרינן מאי היא קידושא ואבדלמא מושבע ועומד הוא ומשני קידוש עלמו מושבע ועומד הוא ומשני קידוש עלמו דאוריימא ואפ״ה א״ר יוסי בריש ערבי פסחים (דף ק. ושם) דאין מפסיקין המס הלכה כר' יוסי בע״ש וכר' יהודה בערב פסח וי״ל דשאני קידוש היום שיכול לקדש ביום כבלילה וליכא למיחש לפשיעות׳ כולי האי ועוד לפי שעוסק בסעודת שבת לא חיישינן כלי האי שמא יתעלל בקידוש היום: יוֹם ביני דרבבן. ואכתי הוה מלי

לשנויי דאידי ואידי איכא שהות אלא משום דכולי יומא זימניה הוא חיישינן טפי דלמא אתי למיפשע כדאמרינן פ"ק דשבת (דף י.) במנחה כיון דקביעא ליה זימנא מירתת ולא אתי למיפשע ערבית כיון דכולי ליליא זמניה לא מרתת ואתי למיפשע ואין לומר משום דהתם ליליא זמן שינה וחיישינו טפי דא״כ ההוא טעמא ה״ל למימר התם וי"ל דתפלה לריכה שהות ומתעצל בה טפי מנטילת לולב דמכי אגנהיה נפק ניה: מדקתני מי שבא בדרך. תיתה נסוף פ' תפלת השחר (ברכות דף ל. ושם) אמרי׳ השכים לנחת לדרך מביחין לו שופר ותוקע [לולב ומנענע] והיינו ביום טוב וי"ל דהיכא דליכא למיטעי לא חייש ומיירי בהולך בתוך התחום למקום שבא חכם ועוד דהתם קתני השכים לנאת לדרך שמביתו הולך לקראת חכם ונוטל לולב הודם שינא אבל הכא קתני מי שבא בדרך וכשיכנס בביתו נוטל לולב משמע שממקום רחוק בא לביתו: מל שהיה עבר ואשה. משמע כחן דאשה פטורה מהלל דסוכות וכן

דעלרת וטעמא משום דמלוה שהזמן גרמא היא אע"ג דבהלל דלילי פסחים משמע בפרק ערבי פסחים (דף קח.) דמחייבי בד' כוסות ומסתמא לא מיקנו ד' כוסות אלא כדי לומר עליהם הלל ואגדה שאני הלל דפסח דעל הנס בא

ואף הן היו באותו הנס אבל כאן לא על הנס אמור: דתהי דו מאירה. שלא למד ואם למד תבא לו מאירה שמבזה את קונו לעשות שלוחין כאלה כן פי׳ בקונט׳ ועל אשתו ובניו מברכין לו בגמרא היה לו לפרש כן דמתני׳ מיירי בלא למד שמקרין אותו ועונה אחריהן מה שהן אומרים ומשום דמבזה במה שאלו מברכין לו דלאו בני חיובא נינהו המקרין אותו קלייט ליה דהא בגדול מקרא אף על פי שאין עונין אחריו אלא הללויה דנפיק בשמיעה לחודיה ותבא לו מאירה דעבד ואשה נמי לא מיחייבי בהלל דמלות עשה שהזמן גרמא הוא: באכות אמרו בן מברך לאביו. אין זה מענין משנתינו ולא מייתי ליה אלא אגב גררא דמבא לו מאירה דהכא לא איירי במקרא אותו דבפ' מי שמתו (ברכות דף כ:ושם) רולה לדקדק מכאן דנשים חייבות בברכת המזון דאורייתא מדמוליאה אחרים ידי חובתן ופריך קטן איכאיי למימר דאורייתא אלא הב"ע דאכל שיעורא דרבנן ומפיק דרבנן ובתוספתא קתני גבי ברכת המזון דאין אשה ועבד וקטן מוליאין את הרבים ידי חובתן ואיכא לאוקומי כשאכל שיעורא דאורייתא ואין יכול לדקדק מכאן יו דברכת המזון דאורייתא דדלמא לא הוי דאורייתא כיון דאין מצטרפות לזימון כדתנן פרק שלשה שאכלו (שם דף מה.) אין מוליאות אע"פ שהאיש מוליאן שאני איש דחשיב טפי אי נמי משום דרבים זילא בהו מלחא דהרי מגילה דנשים חייבות בה ופירש בה"ג דאין נשים מוליאות את הרבים ידי חובתן במגילה: הלכתה

שירי מלוה. מלוה שהיא שירים שאינה עיקר לעכב כפרה אעפ"כ חשובה היא לעכב את הפורענות: שהרי מנופה שירי מלוה היא. ואינה מעכבת כדתניא בתורת כהנים ומיימינן לה בגמרא דיומא (דף ה.) לתנופה לכפר וכי תנופה מכפרת והלא אין כפרה אלא

בדם אלא שאם עשאה לתנופה שירי מצוה ששיירה ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאילו לא עשה מן המובחר וכיפר כלומר אעפ"כ כיפר שאין לריך להביא קרבן אחר: וכן לולב. מוליך ומביא מעלה ומוריד: ממטי ליה. מוליד: ומייתי. מביא: גירא בעיניה דסטנא. הרי זה לחן בעיניו של שטן שרואה בעיניו שאין בו כח לנתק מעלינו עול מצות: ולאו מלתא היא. אין נכון לומר כן: לאיגוריי. שיתגרה בו שטן שהוא ילר הרע וישיאנו לתעות מעל קונו וימסור עלמו על הדבר: בותבי' יטול על שלחנו. אם שכח ולא נטל קודם אכילה לריך להפסיק סעודתו וליטול לולב: גב" אם התחילו אין מפסיקין. גבי תפלת המנחה תנן לה במסכת שבת לא ישב אדם לפני הספר ולא יכנס לא לאכול ולא לדון ואם התחילו קודם המנחה ומשכה סעודתן והגיע זמן המנחה אין מפסיקין אין לריכין להפסיק סעודתן ולהתפלל: הא דאיכא שהות ביום. התם בדאיכא שהות להתפלל אחר שיגמרו סעודתם ומתני' דהכא בדליכא שהות שתמשך סעודתו עד שתחשך: ומאי קושיא. דתפלה אלולב דאינטריך רב ספרא לשנויי עלה דלמא תרוייהו בדאיכא שהות וגבי לולב מפסיקין דמדאורייתא היא אבל תפלה דרבנן: אלא אי קשיא. דאילטריך רב ספרא לשנויי היא גופה השיא דלולב אלולב רישא דקתני מפסיק וסיפא משמע ימתין אם ירלה שהרי יש לו שהות כל היום: דלמא מלוה לאפסוקי. שמה ישכה ויפשע: הלה המר ר' זירה לעולם. כי איצטריך רב ספרא לשנויי משום קושיה קמייתה היצטריך: מתבר' מקרין אומו. כך היו נוהגין אחד קורא את ההלל ומוליא את הרבים ואם היה עבד או אשה או קטן הואיל ואין מחויב בדבר אין

מוליא את המחויב מידי חובתו הלכך עונה אחריו כל מה שהוא אומר: וסבא לו מאירה. שלא למד ואם למד תבא לו מאירה שמבוה את קונו לעשות שלוחים כאלה: עונה אחריו הללויה. על כל דבר שהוא אומר והכי קתני לה במסכת סוטה (דף ל:) כילד אמרו ישראל שירה בים כגדול המקרא את ההלל והם עונין אחריו הללויה משה אמר אשירה לה' והם אומרים אשירה לה' משה אמר כי גאה גאה והם אומרים אשירה לה' אלמא דעל כל דבר ודבר קאמר דעונין הללויה: לכפול. כל פסוק ופסוק ונהגו כן מפני שיש פרשה שכולה כפולה הודו מחלה וסוף יאמר נא שלשה פעמים קראתי יה ענני במרחב יה ה׳ לי ה׳ לי טוב לחסות טוב לחסות סבבוני סבוני דחה דחיתני ויהי לי לישועה קול רנה וישועה ימין ה' ימין ה' לא אמות ולמות לא נתנני פתחו לי שערי זה השער וגו' אבל מאודך ולמטה אינו (כופל) והיינו דאמרינן לקמן (דף למ.) מוסיף לכפול מאודך ולמטה:
 בבל' באמת אמרו. כל באמת הלכה היא ואין חולק בדבר: בן מברך לחביו. ברכות המזון משהגיע לחינוך דחייב מדרבנן ובמסכת ברכות פרק מי שמתו (דף כ:) מוקים לה כגון שלה חכל חביו אלא כזית או כבילה דהוי שיעורא דרבנן דמדאורייתא לא מיחייב עד דשבע דכתיב ואכלת ושבעת וברכת הלכך אתי מדרבנן ומפיק מדרבנן: שאשתו ובניו מברכין לו. דודאי מחמת שלא למד הוא:

ל) [קדושין ל. פל.],
 ב) [מגילה כ:], ג) שבת
 טי, ד) [פססים קיט.],
 ס) ברכות כ:, ו) [זיל כפול, ז) [נדליל מי לידל],
 גי ר"מ ולינו יכול לדקק ממלן דלין מייבות
 מייבות דלורייתל דלומל מייבות
 מייבות דלורייתל ללל כיון
 דלין מלטרפות;

גליון הש"ם נמ' אמר רבא מאי קושיא. כעין זה יכמות דף קח ע"ב:

מוסף רש"י